

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 69/2021-20

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára a sudcov Ivana Fiačana (sudca spravodajca) a Jany Laššákovéj v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], Banská Bystrica, zastúpenej advokátskou kanceláriou Ernst & Young Law, s. r. o., Žižkova 9, Bratislava, IČO 47 255 960, proti uzneseniu Okresného súdu Brezno č. k. 8D/69/2018-1140, Dnot 45/2018 z 5. septembra 2019 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 5. novembra 2019 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Brezno (ďalej len „okresný súd“) označeným v záhlaví tohto uznesenia, ktorým bolo potvrdené zamietnutie návrhu sťažovateľky na odvolanie z funkcie správcu dedičstva.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka je dcérou poručiteľa [REDAKOVANÉ], zomr. 15. februára 2018, a spolu s bratom [REDAKOVANÉ] ml. účastníčkou dedičského konania. Poručiteľ bol podnikateľ v drevárskom priemysle a okrem iného mal obchodné podiely v štyroch obchodných spoločnostiach.

3. Podľa § 182 Civilného mimosporového poriadku správcu dedičstva alebo jeho časti ustanoví súd najmä z okruhu dedičov alebo z okruhu osôb blízkych poručníkovi; za správcu dedičstva môže byť ustanovený aj notár, ak v tomto konaní nie je súdnym komisárom. Ak je predmetom dedenia podnik, ustanoví súd za správcu dedičstva osobu, ktorá má skúsenosť s vedením podniku.
4. Okresný súd, súdny komisár, uznesením č. k. 8D/69/2018-55, Dnot 45/2018 z 23. februára 2018 ustanovil [REDAKOVANÉ] ml., ktorý s otcom podnikal, za správcu dedičstva.
5. Sťažovateľka nadobudla obavu, že jej brat preferuje svoje podnikanie, ktoré súvisí so spravovaným podnikom, a preto podala súdnemu komisárovi návrh na odvolanie tohto správcu dedičstva.
6. Okresný súd, konajúci súdnym komisárom, návrh sťažovateľky na zbavenie funkcie správcu dedičstva uznesením č. k. 8D/69/2018-343, Dnot 45/2018 z 15. októbra 2018 zamietol. Na odvolanie sťažovateľky okresný súd napadnutým uznesením toto rozhodnutie potvrdil.
7. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti tvrdí, že okresný súd sa riadne nevysporiadal s jej argumentmi, a to osobitne s argumentom, že (i) správca dedičstva neuzatvoril kúpnu zmluvu medzi štátnym podnikom Lesy SR a spoločnosťou [REDAKOVANÉ], a (ii) správca dedičstva porušil svoje povinnosti v súvislosti s prevodom obchodného podielu v spoločnosti [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ].
8. Sťažovateľka je presvedčená, že súd nesprávne vyhodnotil dôkazy a neúplne a nesprávne zistil skutočný stav veci [§ 83 písm. h) CMP]. Táto skutočnosť sa prejavila tak, že okresný súd nedostatočne odôvodnil napadnuté rozhodnutie a taktiež nastal extrémny nesúlad medzi skutkovým zistením a právnym hodnotením veci, čím došlo k porušeniu základného práva na súdnu ochranu.
9. Na základe uvedeného sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd vyhlásil nález, ktorým konštatuje porušenie jej označených práv, napadnuté uznesenie okresného súdu zruší a vec mu vráti na ďalšie konanie.

II.

Posúdenie veci ústavným súdom

10. Podľa čl. 127 ústavy ústavný súd okrem iného rozhoduje o sťažnostiach právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a ktorá bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom. Každú takúto sťažnosť ústavný súd predbežne prerokuje podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“). Podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde v znení účinnom od 1. januára 2021 ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní odmietnuť aj návrh podľa čl. 127 ústavy, ktorý je zjavne neopodstatnený. Za zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť podľa čl. 127 ústavy možno podľa ustálenej judikatúry považovať takú ústavnú sťažnosť, pri ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (z posledného obdobia napr. I. ÚS 391/2019, I. ÚS 403/2019, I. ÚS 418/2019 s početnými odkazmi na predchádzajúcu judikatúru).

11. Podstatou veci je tvrdenie sťažovateľky, že všeobecné súdy porušili jej právo na súdnu ochranu tým, že sa nedostatočne vysporiadali s jej návrhom na odvolanie správcu dedičstva. Z hľadiska práva na súdnu ochranu ústavný súd preskúma, či bolo rozhodnutie riadne odôvodnené (procesná nearbitrárnosť) a či prípadne vo veci nenastal extrémny rozpor medzi skutkovými zisteniami a právnymi závermi.

12. Prieskum takého typu rozhodnutia, akým je napadnuté rozhodnutie, nie je častý, ale rozhodovacia činnosť ústavného súdu pokrýva aj takéto rozhodnutia. Ústavná sťažnosť je totiž na rozdiel od tradičných opravných prostriedkov budovaných „zdola“ skonštruovaná dodatočne, „zhora“, aby pokryla rozhodnutia a zásahy orgánov verejnej moci v ich celej šírke a rozmanitosti (II. ÚS 50/2015).

13. Ústavný súd rozumie, že sťažovateľka môže mať neistotu týkajúcu sa riadnej správy dedičskej pozostalosti, pretože ide o značný obchodný majetok, ktorý zároveň žije komplexným denným podnikateľským životom. Na druhej strane je jej ústavná sťažnosť vlastne polemikou so skutkovými otázkami a otázkami obchodného vedenia spoločnosti, kde štandardne možno len výnimočne nájsť ústavný rozmer.

14. Ústavný súd sa oboznámil s odôvodnením napadnutého uznesenia okresného súdu, z ktorého vyplýva, že okresný súd sa oboznámil so správou správcu dedičstva, z ktorej nevyplývali signály o jeho nedostatočnom hospodárení. Odôvodnenie rozhodnutia sa venuje otázke hospodárenia a nenaznačuje mechanický prístup súdu k veci. Účelom ustanovenia správcu dedičstva je vytvorenie podmienok na to, aby boli počas konania zachované majetkové hodnoty patriace k dedičstvu (§ 184 CMP). Ustanovenie správcu dedičstva má povahu osobitného neodkladného úkonu, pričom ústavný súd už niekoľkokrát deklaroval, že pristupuje k preskúmvaniu takýchto úkonov súdu (napr. obdobne vo vzťahu k neodkladným opatreniam) veľmi zdržanlivo a k ich zrušeniu dochádza len za celkom výnimočných okolností, najmä za situácie, že by rozhodnutím všeobecného súdu došlo k procesnému excesu, ktorý by zakladal zjavný rozpor s princípmi spravodlivého procesu (pozri aj IV. ÚS 82/09). Dané konanie nie je priestorom na riešenie sporov o spôsob podnikania s predmetným majetkom, a tak súd intervenuje zmenou správcu len z dôležitých dôvodov (§ 185 ods. 1 CMP). Tie okresný súd nevidel a ústavný súd nemá dôvod skutkové a právne zistenia súdu spochybňovať. Možno doplniť, že zákon sám inklinuje k tomu, aby bol správcom dedičstva doterajší „insider“ (porov. bod 3 uznesenia). Možno vo všeobecnosti doplniť, že súd aj v tomto type konania môže k veci uskutočniť pojednávanie, vypočúť dediča a správcu, a až tak rozhodnúť.

15. Z hľadiska ochrany pozície sťažovateľky ústavný súd poznamenáva, že výška majetku, tak ako akékoľvek iné skutočnosti, sa určuje ku dňu smrti poručiteľa a že správca dedičstva zodpovedá za škodu (§ 184 ods. 2 CMP). Okrem toho, ak sú aktíva alebo pasíva medzi účastníkmi sporné, súd sa obmedzí iba na ich konštatovanie a pri výpočte čistej hodnoty dedičstva sa naň neprihliada, čo však nebráni účastníkovi konania o dedičstve, aby sa svojich práv domáhal na súde, mimo konania o dedičstve.

16. Ústavný súd navyše zistil, že celá dedičská vec bola na základe uzatvorenej dohody účastníkov konania o vyporiadaní dedičstva po poručiteľovi právoplatne ku 22. decembru 2020 ukončená.

17. Z uvedených dôvodov je zrejmé, že namietaným rozhodnutím nemohlo dôjsť k porušeniu práva na súdnu ochranu (bod 11), preto ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietol v celom rozsahu ako zjavne neopodstatnenú.

P o u ě n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. februára 2021

Peter Molnár
predseda senátu